

**KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Migrationsöverdomstolen
Avdelning 1

DOM
2009-12-22
Meddelad i Stockholm

Mål nr UM 240-09

KLAGANDE
Migrationsverket

MOTPART

Ombud och offentligt biträde:

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrättens i Stockholms län, migrationsdomstolen, dom den 22 december 2008 i mål nr UM 5307-08, se bilaga
(Migrationsverkets ärende nr)

SAKEN
Uppehållstillstånd m.m.

MIGRATIONSÖVERDOMSTOLENS AVGÖRANDE

1. Migrationsöverdomstolen upphäver migrationsdomstolens dom, utom såvitt avser beslutet om ersättning till offentligt biträde, och fastställer Migrationsverkets beslut den 4 april 2008.
  2. Migrationsöverdomstolen beslutar att ersättning ska betalas till
som offentligt biträde med 12 723 kr, varav 7 728 kr för
arbete, 2 450 kr för utlägg och 2 545 kr för mervärdesskatt.
-

YRKANDEN M.M.

Migrationsverket yrkar att Migrationsöverdomstolen, med ändring av migrationsdomstolens dom, ska fastställa verkets beslut och anför till stöd för sin talan i huvudsak följande.

I artikel 10 d i direktiv 2004/83/EG (skyddsgrundsdirektivet) anføres att till viss samhällsgrupp bör hänföras personer som tillhör en grupp vars medlemmar har en gemensam väsentlig egenskap eller en gemensam bakgrund som inte kan ändras eller när medlemmarna i gruppen har en gemensam egenskap eller övertygelse som är så grundläggande för identiteten eller samvetet att de inte får tvingas att avsvära sig den. Till viss samhällsgrupp kan enligt direktivet hänföras även en grupp som har en särskild identitet i det berörda landet, eftersom den uppfattas som annorlunda av omgivningen. FN:s flyktingkommissarie (UNHCR) definierar begreppet som en grupp personer, som bortsett från risken för förföljelse, har ett gemensamt kännetecken eller uppfattas som en grupp av övriga samhällsmedborgare. Kännetecknet är enligt UNHCR ofta medfött, oföränderligt eller på annat sätt grundläggande för individens identitet, samvete eller utövande av mänskliga rättigheter.

verksamhet som läkare är inte någonting medfött, oföränderligt eller på annat sätt grundläggande för hans identitet, samvete eller utövande av mänskliga rättigheter som gör att han på grund av den verksamheten bör anses tillhöra viss samhällsgrupp. Det är vidare inte förenligt med det som är allmänt känt om förhållandena i Irak att läkare där skulle betraktas som en särskild och förföljd samhällsgrupp. Läkare i Irak är inte en sådan samhällsgrupp som avses i 4 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716). Det finns heller inte anledning att anta att personligen riskerar svåra övergrepp av ett slag som medför att han är skyddsbehövande i övrigt. Något annat skäl att bevilja honom uppehållstillstånd finns inte.

bestrider bifall till överklagandet och anför i huvudsak följande.

Han känner en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin tillhörighet till viss samhällsgrupp. Även om läkare inte bedöms som en sådan samhällsgrupp som avses i 4 kap. 1 § utlänningslagen riskerar han ändå att utsättas för övergrepp vid ett återvändande.

Av det s.k. skyddsgrundsdirektivet framgår att artikel 10 d är vägledande mer än uttömmande. Artikeln utgörs av olika exempel på omständigheter som utgör stöd för att en grupp ska betraktas som en samhällsgrupp. Det finns inget krav på att en grupp ska uppfylla samtliga förslag för att utgöra en sådan grupp som avses. Oavsett vad som anförts gällande artikelns karaktär konstateras att läkare i Irak, genom den obligatoriska eden och inställningen till sitt arbete, har en sådan identitet och gemensam övertygelse som talar för att de utgör en samhällsgrupp i lagens mening. Läkareden och de etiska och moraliska regler som uppställs för läkare innebär att dessa som yrkesgrupp skiljer sig från andra yrkesgrupper. Egenskaperna är ofrånkomligt kopplade till läkaryrket och det kan inte krävas att en läkare ska överge sitt kall för att undvika förföljelse. På grund av situationen i Irak betraktas läkare som annorlunda av sin omgivning. Det framgår även av artikeln att omständigheterna i ursprungslandet kan vara avgörande för bedömningen.

Enligt punkten 13 i UNHCR:s dokument "Guidelines on International protection, Membership of a particular social group"(2002) framgår att även andra grupper vars medlemmar inte har gemensamma kännetecken av sådan karaktär som beskrivs i punkterna 11-12 kan utgöra samhällsgrupper i lagens mening. Vid bedömningen ska bl.a. beaktas huruvida en grupp, oavsett egenskapernas karaktär, uppfattas som en grupp av samhället i övrigt. I punkten 14 finns ytterligare stöd för att bedöma läkare som en särskild samhällsgrupp. Av dokumentet framgår att enbart den omständigheten att en grupp förföljs som ensam faktor inte avgör om gruppen är en sådan som avses, men att förföljelse av en grupp kan bidra till att identifiera en sådan grupp som avses. UNHCR rekommenderar medlemsstaterna att vid en

tolkning av skyddsgrundsdirektivet visa öppenhet för gruppers förändrade ställning över tid och i olika samhällen och att inte utesluta någon av infallsvinklarna, detta eftersom luckor i skyddet för flyktingar måste undvikas. Medlemsstaterna har även kommit överens om en gemensam ståndpunkt gällande tolkningen och tillämpningen av flyktningbegreppet ("Gemensam ståndpunkt av den 4 mars 1996 antagen av rådet på grundval av artikel k. 3 i Fördraget om Europeiska unionen om harmoniserad användning av uttrycket flykting"). I ståndpunkten uppställs för samhällsgrupp inga krav på att relevanta egenskaper ska vara medfödda eller oföränderliga. Ståndpunkten är att avsedd grupp vanligtvis utgörs av personer från samma miljö, med samma vanor eller samma sociala status. Vidare har medlemsstaterna kommit överens om att tillhörighet till en sådan samhällsgrupp helt enkelt kan påbörjas en person eller en grupp som är offer för förföljelse av dem som är upphov till förföljelsen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Fråga om flyktingskap på grund av tillhörighet till viss samhällsgrupp

Enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen avses med flykting en utlänning som befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd. Detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen utsatts för förföljelse eller om dessa inte kan antas erbjuda trygghet mot förföljelse från enskilda.

När det gäller frågan om definitionen av begreppet samhällsgrupp omfattar normalt en viss samhällsgrupp personer med liknande bakgrund, vanor eller social status. Som exempel på grupper som kan anses tillhöra en viss samhällsgrupp, nämns i förarbeten och kommentaren till utlänningslagen

olika samhällsklasser, särskilda yrkesgrupper eller medlemmar i fackliga eller andra organisationer. (Se prop. 2005/06:6 s. 11 och Wikrén, Sandesjö, Utlänningslagen med kommentarer 2006, 8:e uppl., s. 133).

De personer som utgör en samhällsgrupp kan ha ett kännetecken som är oföränderligt och som de inte kan ändra på. Exempel på kännetecken som en samhällsgrupp kan ha och som är oföränderligt och som gruppen inte själv kan ändra på, kan vara medfött som t.ex. släktskap eller funktionshinder. Kännetecknet kan också härröra från historiska förhållanden som individen inte kan ändra på, t.ex. därför att han eller hon tidigare varit aktiv i en organisation eller haft en viss social status. Andra kännetecken är sådana som är grundläggande för individens identitet, samvete eller utövande av mänskliga rättigheter, och som bottnar i individens övertygelse eller känsla av mänsklig värdighet. Till denna kategori kan föras bl.a. personer som på grund av sin inre övertygelse har valt en annan livsstil än den som accepteras av omgivningen, t.ex. kvinnor som vill förbli ogifta eller yrkesarbета. En samhällsgrupp kan även identifieras redan genom att de som ingår i gruppen av sin omgivning uppfattas som en särskild grupp i samhället. Även om kännetecknet inte behöver vara oföränderligt eller förknippat med personlig övertygelse bör det för att det ska ha flyktingrättslig relevans kunna krävas att kännetecknet är av sådan betydelse för individen att det vore oförenligt med Genèvekonventionens grunder att förvänta sig att han eller hon avstår från det och istället anpassar sig efter de normer och värderingar som råder i hemlandet. Grupptillhörigheten kan även grunda sig på en kombination av egenskaper eller kännetecken. (Se a. prop. s. 25 f.).

Vägledning kan förutom i svenska förarbetsuttalanden även hämtas i UNHCR:s handbok (Handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställandet av flyktingars rättsliga ställning enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning) och riktlinjer samt i Rådets direktiv 2004/83/EG om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om

dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (skyddsgrundsdirektivet).

Enligt UNHCR:s handbok innefattar en viss samhällsgrupp vanligen personer med liknande bakgrund, vanor eller social status och fruktan för förföljelse sammanfaller ofta delvis med fruktan för förföljelse på andra grunder, t.ex. ras, religion eller nationalitet (artikel 77).

UNHCR förespråkar i sina riktlinjer av den 7 maj 2002 för tolkningen av begreppet tillhörighet till en viss samhällsgrupp (Guidlines on International protection "Membership of a particular social group") följande definition.

En viss samhällsgrupp är en grupp personer som, bortsett från risken för förföljelse, har ett gemensamt kännetecken eller uppfattas som en grupp av övriga samhällsmedborgare. Detta kännetecken är ofta medfött, oföränderligt eller på annat sätt grundläggande för individens identitet, samvete eller utövande av mänskliga rättigheter (punkten 11).

UNHCR betonar att begreppet viss samhällsgrupp bör tolkas på ett flexibelt sätt som ger utrymme för mångfalden av grupper och deras föränderlighet i olika samhällen samt de normer för internationella mänskliga rättigheter som är under framväxande. Enbart risken för förföljelse kan inte definiera en samhällsgrupp, men åtgärder som innebär förföljelse kan bidra till att identifiera, synliggöra eller skapa en viss samhällsgrupp. Det finns inte något krav på sammanhållning eller samöre mellan gruppmedlemmarna. Alla som tillhör gruppen behöver inte löpa risk för förföljelse. Inte heller är gruppens storlek relevant (punkterna 2, 3, 14, 15, 17, 18).

I artikel 10 i skyddsgrundsdirektivet finns definitioner såvitt avser förföljelsegrunderna. Enligt artikeln ska en grupp anses utgöra en särskild samhällsgrupp särskilt när gruppens medlemmar har en gemensam väsentlig egenskap eller en gemensam bakgrund som inte kan ändras, eller består av personer som har en gemensam egenskap eller övertygelse som är så grundläggande för identiteten eller samvetet att de inte får tvingas avsvära

sig den, eller när gruppen har en särskild identitet i det berörda landet, eftersom den uppfattas som annorlunda av omgivningen (10 d).

Migrationsöverdomstolen gör följande bedömning.

Migrationsöverdomstolen finner, i likhet med underinstanserna, inte anledning att ifrågasätta   utsaga. De omständigheter som   åberopat ska således ligga till grund för Migrationsöverdomstolens bedömning.

Av   egna uppgifter framgår att han arbetat som läkare i Irak och att han vid två tillfällen har kidnappats och tvingats ge vård åt skadade personer.

Migrationsöverdomstolen konstaterar inledningsvis att läkare som grupp knappast kan anses ha någon gemensam väsentlig egenskap eller en gemensam bakgrund som inte kan ändras. Även om läkare traditionellt avlägger en ed kan läkare i allmänhet som grupp inte anses ha en sådan gemensam egenskap eller övertygelse som är så grundläggande för identiteten eller samvetet att de inte får tvingas avsvära sig den.

Fråga kvarstår om gruppen läkare kan anses ha en särskild identitet i det berörda landet, eftersom den av omgivningen uppfattas som särskild grupp i samhället. Prövningen av om en sökande tillhör en viss samhällsgrupp ska göras utifrån de förhållanden som råder i sökandens hemland.

I målet synes ostridigt att det i Irak finns en förhöjd risk för förföljelse beträffande vissa yrkesgrupper och att bl.a. läkare utgör en sådan riskgrupp, vilket skulle kunna leda till att en person efter en individuell bedömning anses som skyddsbehövande i övrigt enligt 4 kap. 2 § utlänningslagen. Det finns emellertid inte något stöd i åberopad landinformation för att läkare i Irak av sin omgivning skulle uppfattas som en sådan särskilt utpekad grupp att de utgör en samhällsgrupp i utlänningslagens mening.

Migrationsöverdomstolen finner mot bakgrund av det ovan anförda att inte är att betrakta som flykting enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen.

Skyddsbehövande i övrigt

Det har ovan konstaterats att på grund av sitt yrke som läkare tillhör en riskgrupp i Irak. Fråga är således om han vid en individuell bedömning på grund av detta eller av annan orsak känner välgrundad fruktan för att utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och därför ska beviljas uppehållstillstånd såsom skyddsbehövande i övrigt enligt 4 kap. 2 § utlänningslagen.

har, utöver de två tillfällen som han kidnappats av milisen, även gjort gällande att han riskerar att utsättas för övergrepp av sin släkt vid ett återvändande.

Migrationsöverdomstolen finner – trots de omständigheter som åberopat – att inte förmått göra sannolikt att han vid ett återvändande till hemlandet riskerar sådan behandling att han är att betrakta som skyddsbehövande i övrigt. Den omständigheten att han tidigare utsatts för vissa övergrepp genom kidnappningen är inte tillräckligt för att framgent anta att det finns en sådan risk.

Vid denna utgång ska Migrationsverkets överklagande bifallas i dess helhet.

Ersättning till offentligt biträde

har yrkat ersättning för arbete motsvarande 12,75 timmar. Migrationsöverdomstolen finner att , med hänsyn till att han inte tidigare varit insatt i målet, ska beviljas en något högre ersättning än normalt. Med hänsyn härtill och till målets art och omfattning får

anses skäligen tillgodosedd med ersättning för arbete motsvarande sju timmar.

Domen får inte överklagas (16 kap. 9 § tredje stycket utlänningslagen).

lagman

kammarrättsråd
referent

kammarrättsråd

föredragande